

Andrzej Kotowiecki

Komisja Historii i Dokumentacji Badań Polarnych
przy Komitecie Badań Polarnych PAN
tektites123@op.pl

INTERNATIONAL ARCTIC SOCIAL SCIENCES ASSOCIATION

Międzynarodowe Stowarzyszenie Arktycznych Nauk Humanistycznych i Społecznych (IASSA) powstało w 1990 roku w trakcie VII Konferencji Badań Ludów Inuit w Fairbanks na Alasce. Powstanie IASSA było wypełnieniem zaleceń Konferencji Koordynacji Badań w Arktyce, która odbyła się w 1988 roku w Petersburgu (ówczesnym Leningradzie) tj. dotyczącej założenia międzynarodowego stowarzyszenia, które zrzeszałoby naukowców z różnych dziedzin nauk humanistycznych i społecznych zajmujących się m.in. takimi dziedzinami jak : ekonomia, demografia, archeologia, antropologia, rolnictwo, administracja, etnologia, prawo, geografia, historia, tubylcze prawa, międzynarodowe traktaty, językoznawstwo, górnictwo, kartografia, prawa zwyczajowe, religioznawstwo, socjologia i wiele innych.

Głównymi celami powołania IASSA było:

- wypromowanie i pobudzenie współpracy międzynarodowej i powiększenie udziału naukowców nauk humanistycznych i społecznych w narodowych i międzynarodowych badaniach Arktyki,
- wypromowanie komunikacji i koordynacji z innymi organizacjami badawczymi,
- wypromowanie aktywnego zbioru, wymiany, rozpowszechniania i archiwizacji danych naukowych organizacji humanistycznych i społecznych,
- wypracowanie wzajemnego szacunku, komunikacji i współpracy pomiędzy społecznościami naukowców i ludami północy,
- ułatwienie prowadzenia badań lingwistycznych, kulturalnych oraz inwestycji poprzez odpowiednią edukację w sprawie współpracy

z ludami północy i poprzez promowanie dziesięciu zasad postępowania w kontaktach z tą ludnością w trakcie badań naukowych, (<http://www.iassa.gl/principles.htm>),

Od założenia tego stowarzyszenia, czyli od 1990 roku do 1992 roku, sekretariat znajdował się przy Wydziale Geograficznym Uniwersytetu McGilla w Montrealu w Kanadzie, następnie na następne trzy lata od 1992 do 1995 w Centrum Arktyki, Uniwersytetu Laponii w Rovaniemi w Finlandii. Od 1995 do 1998 został zakwaterowany na Wydziale Eskimologicznym Uniwersytetu Kopenhagi w Danii. Od 1998 do 2001 w GÉTIC (Circumpolaires et Inuit d'études Groupe) na Uniwersytecie Laval w Quebec City w Kanadzie. Od 2001 do 2004, sekretariat znalazł się na Uniwersytecie Alaski w Fairbanks na Wydziale Antropologii, by niebawem na następne trzy lata zostać umieszczonym w Ilisimatusarfik na Uniwersytecie Grenlandii w Nuuk na Grenlandii. Obecnie siedzibą sekretariatu jest Instytut Arktyczny Stefanssona w Akureyri na Islandii (www.svs.is).

Aktualnie prezydentem IASSA jest Dr Joan Nymand Larsen (2008-2011). Byli prezydenci IASSA :

- Yvon Csonka (2004-2008),
- Peter Schweitzer (2001-2004),
- Gérard Duhaime (1998-2001),
- Jens Dahl (1995-1998),
- Ludger Müller-Wille (1990-1995).

Należy podkreślić, że co trzy lata odbywają się Międzynarodowe Spotkania Przedstawicieli Nauk Humanistycznych i Społecznych Arktyki – ICASS, na których są omawiane najnowsze badania dot. Arktyki. Na spotkaniach tych można zauważyć duże ożywienie, wkład i zaangażowanie mieszkańców północnych regionów w badania.

Dotychczas odbyło się 6 spotkań, w 2011 roku Spotkanie ICASS jest planowane na Islandii. Wszystkie dane dotyczące Spotkań można znaleźć na stronach internetowych IASSA: <http://www.iassa.gl/meetings.htm>

Nadto IASSA wydaje w formie książkowej materiały z ICASS, które przysługują wszystkim członkom bezpłatnie oraz różnego typu opracowania naukowe <http://www.iassa.gl/publications.htm>, biuletyny i wiadomości <http://www.iassa.gl/news.htm>, jak również Newslet-

ter <http://www.iassa.gl/newsletters.htm>, który ukazuje się dwa razy do roku.

IASSA na swoich stronach publikuje również podstawowe dane oraz kontakty dla naukowców zrzeszonych w tym Stowarzyszeniu, aby mogli się oni łatwiej kontaktować ze sobą jak również z innymi naukowcami poszukującymi danych i materiałów do swoich badań (<http://arcticcentre.ulapland.fi/idass/browse.aspx>).

W roku 1990 r. przy Komitecie Badań Polarnych została utworzona z inicjatywy niezwykłego prof. Jacka Machowskiego Komisja Polarnych Nauk Humanistycznych i Społecznych. Komisja ta była spełnieniem jego marzeń, a jednocześnie otwarciem okna na świat nauk polarnych. Powołanie tej Komisji mało na celu zapewnienie nauce polskiej właściwej reprezentacji na forum międzynarodowym, gdzie podobna instytucjonalizacja nastąpiła już przed wielu laty, przybierając formę organizacji i konferencji międzynarodowych w zakresie polarnych nauk humanistycznych i społecznych. Do momentu powołania tej Komisji nie były reprezentowane nauki humanistyczne i społeczne jak to jest w przypadku nauk biologicznych i nauk o Ziemi. Spełniając jedno z zadań Komisji Nauk Humanistycznych i Społecznych zostałem, jako pierwszy Polak, członkiem IASSA – International Arctic Social Sciences Association, tym samym spełniłem, chociaż jedno z marzeń profesora (do 2010 roku łącznie – 3 osoby z Polski).

Obecnie Komisja Polarnych Nauk Humanistycznych i Społecznych została czasowo zawieszona, a wszelkie jej prace zostały włączone i wchłonięte przez Komisję Historii i Dokumentacji Badań Polarnych, będącej pod kierunkiem prof. Andrzeja Maneckiego, który ma pełne zrozumienie dla wagi tego zagadnienia.

W naszym kraju coraz więcej naukowców poszukuje dla siebie coraz to nowych dziedzin badawczych i w związku z tym nauki zajmujące się obszarami polarnymi zaczynają cieszyć się coraz większą popularnością naukowców nauk humanistycznych i społecznych.

Wiedzę o IASSA (w mojej ocenie) należy promować w naszych środowiskach naukowych i akademickich, aby umożliwić dojście do ciekawych prac badawczych czy też materiałów źródłowych służących do opracowania prac doktorskich czy też w przypadku studentów ciekawych prac magisterskich.

Wydaje mi się, że dalsze utrzymanie sukcesji po profesorze Jacku Machowskim i nakreślonych przez niego kierunkach jest słuszne, a w zasadzie w świetle obecnej sytuacji międzynarodowych badań polarnych, staje się wręcz nieodzowne, gdyż podnosi to również prestiż Komitetu Badań Polarnych na arenie międzynarodowej, jak i nauki polskiej w ogóle.

Vancouver, 29-05-2010